

Ekososiaalinen sivistys Tampereen perusopetuksessa

Sisällys

Tarina	3
Tampereen kaupungin strategiset painopisteet	5
Ekososiaalinen sivistys Tampereen perusopetuksessa	6
Juuruttaminen arjessa	8
● Sivistyshallinto	10
● Rehtorit	11
● Opetushenkilöstö	12
Kysymykset itsereflektoinnin tueksi	13

TARINA

Rohkeita tekoja

Suomalainen koulu ja sen kulttuuri on yksi ensimmäisistä ekosysteemeistä, johon me kaikki liitymme. Koululla ja kasvatuksella on ainutlaatuinen rooli kestävän elämäntavan, ekososiaalisen sivistyksen ja hyvän elämän suunnannäyttäjänä – mahdollisuus rakentaa muutosta.

Se vaatii rohkeita tekoja. Sitä, että vaalimme arvostavaa vuorovaikutusta ja yhteyttä ympäristöömme – toisiimme ja luontoon. Se tarvitsee toistoja, havahduttavia hetkiä, tukea ja kannustusta kasvuun sekä ajattelun muutosta. Se vaatii toivon vahvistamista maailmankriisien keskellä, yhteistyön rakentamista, arjen tietoisia valintoja ja ennen kaikkea tahtoa tehdä asiat toisin.

Luonnon ja ihmisten hyvinvointi vaatii rohkeita tekoja – vain siten voimme turvata elinkelpoisen planeetan tuleville sukupolville ja eliökunnalle.

Avainsanat: ihmistenvälisyys, kohtuullisuus ja vastuullisuus

YDINVIESTI

Teemme rohkeita tekoja luonnon ja ihmisten hyvinvoinnin eteen ja näytämme suuntaa hyvälle elämälle.

Tampereen kaupungin strategiset painopisteet

Tampere on rohkeasti uudistuva tekemisen kaupunki. Myös kaupungin strategiset painopisteet tukevat kestävän elämäntavan ja ekososiaalisen sivistyksen juurtumista perusopetuksessa.

1. Yhdenvertaiset yksilöt
2. Tekevät yhteisöt
3. Hiilineutraaleja tekoja
4. Tulevaisuuden edelläkävijyyttä
5. Rohkeasti uudistuva kaupunki

Ekososiaalinen sivistys Tampereen perusopetuksessa

Sivistyshallinto

Tampere on rohkeasti uudistuva, tekemisen kaupunki.

Mahdollistamme perusopetuksen vaikuttavan roolin hyvän elämän, sivistyksen ja tulevaisuuden rakentamisessa.

Rehtorit

Mahdollistamme ja johdamme hyvän elämän ja tulevaisuuden rakentamista.

Arkeamme ohjaavat ihmisten välisyys, kohtuullisuus ja vastuullisuus.

Opetushenkilöstö

Näytämme suuntaa arjen sivistykselle.

Ylläpidämme toivoa ja rakennamme luottamusta.

Ekososiaalinen sivistys Tampereen perusopetuksessa

Sivistyshallinto

Tampere on rohkeasti uudistuva, tekemisen kaupunki.

Olemme kaupunkiorganisaatio ja työyhteisö, joka on tunnettu vaikuttavista teoistaan liittyen luonnon, monimuotoisuuden ja ihmisten hyvinvoinnin eteen.

Mahdollistamme perusopetuksen vaikuttavan roolin hyvän elämän, sivistyksen ja tulevaisuuden rakentamisessa.

Kaikessa tekemisessämme vaalimme ihmisten välistä yhteistyötä, resurssien kohtuullista hyödyntämistä sekä vastuullisia valintoja.

Teemme rohkeita tekoja luonnon ja ihmisten hyvinvoinnin eteen ja näytämme suuntaa hyvälle elämälle.

Rehtorit

Mahdollistamme ja johdamme hyvän elämän ja tulevaisuuden rakentamista.

Meihin luotetaan ja osaamistamme arvostetaan. Mahdollistamme opetushenkilöstön onnistumisen, tuemme lasten ja nuorten kasvua ja rakennamme luottamusta tulevaisuuteen.

Arkeamme ohjaavat ihmisten välisyys, kohtuullisuus ja vastuullisuus.

Se tarkoittaa, että vaalimme arvostavaa vuorovaikutusta työyhteisössä ja opetuksessa, käytämme resursseja viisaasti ja tunnistamme roolimme vaikuttajina nykyisten ja tulevien sukupolvien elämänpolulla.

Opetushenkilöstö

Näytämme suuntaa arjen sivistykselle.

Pedagogiikan ammattilaisina autamme lapsia ja nuoria löytämään omat yksilölliset vahvuutensa. Vahvistamme eettistä, kestävän elämäntavan ajattelua, joka lisää ihmisten, yhteisöjen ja luonnon hyvinvointia.

Ylläpidämme toivoa ja rakennamme luottamusta.

Ylläpidämme toivoa kriisien keskellä ja vahvistamme luottamusta tulevaisuuteen. Tuemme lasten ja nuorten kasvua vastuullisiksi, ympäristöään ja toisiaan kunnioittaviksi yksilöiksi.

Juurruttaminen arjessa

Ekososiaalista sivistystä juurrutetaan kolmella tasolla perusopetuksen arjessa.

Juuruttamisen tasot konkretisoivat ja helpottavat ekososiaalisen sivistyksen johtamista perusopetuksessa – jokaisella työntekijällä toimenkuvasta riippumatta on merkittävä rooli.

Strategisella tasolla tunnistetaan ekososiaalisen sivistyksen tarve ja asetetaan sen pohjalta pitkän aikavälin tavoitteet esimerkiksi lukuvuodelle. Tälle tasolle kiinnittyy myös oma rooli suunnannäyttäjänä ja kasvoina ekososiaalisen sivistyksen arvomaailmalle arjen viestinnässä ja vuorovaikutuksessa.

Toimintakulttuurin tasolla on tärkeää tunnistaa oma rooli ekososiaalisen sivistyksen ulottuvuuksien (ihmistenvälisyys, kohtuullisuus ja vastuullisuus) ja kestävän elämäntavan arvojen tuomisessa perusopetuksen arkeen. Tähän liittyvät keskeisesti esim. vuorovaikutuksen ja kohtaamisen tavat sekä yhteistyön toimintamallit.

Työn tekemisen tasolla korostuu, miten ekososiaalisen sivistyksen ulottuvuudet ja kestävä elämäntapa toteutuvat arjen toiminnassa erilaisten tekojen, valintojen ja hankintojen kautta – eli mille annetaan aikaa, panosta ja resurssia.

Sivistyshallinto

Strateginen taso

- Vastaamme siitä, että ekososiaalisen sivistyksen ulottuvuudet näkyvät opetussuunnitelmissa mahdollisimman konkreettisesti.
- Juurrutamme ekososiaalisen sivistyksen vaikutusten arviointia päätöksentekoon kaupunkitasolla. Tärkeää on, että ulottuvuudet tulevat huomioiduksi päätöksissä.
- Annamme kasvot perusopetuksen päätöksenteolle ja vahvistamme merkityksen tunnetta.

Toimintakulttuurin taso

- Keskustelemme kestävän elämäntavan arvoista kohtaamisissa kaupungin eri toimijoiden kanssa.
- Lisäämme omalla vuorovaikutuksellamme ymmärrystä keskusteluissa ja kohtaamisissa. Konkretisoimme puheen ja tekojen tasolla, mitä ekososiaalisen sivistyksen ulottuvuudet tarkoittavat arjessa.
- Vahvistamme vuorovaikutteisuutta, yhteistyötä ja ihmistenvälisyyttä omalla esimerkillämme (esim. palaverit, kohtaamiset).

Työn tekemisen taso

- Varmistamme resurssien jakautumisen niin, että ekososiaalisen sivistyksen arvojen mukainen työ toteutuu ja on mahdollista.

Rehtorit

Strateginen taso

- Tuemme ja ohjaamme opetussuunnitelman toteuttamista kaupungin linjausten mukaisesti kouluissa. Näin myös johdamme ekososiaalisen sivistyksen arvojen juurruttamista koulujen arkeen.
- Annamme kasvot koulun päätöksenteolle ja toimintakulttuurille.
- Olemme keskeisessä roolissa esimerkin näyttäjinä. Tuomme kestävän elämäntavan merkitystä ja arvoja esille omassa viestinnässämme ja luomme merkityksen tunnetta.
- Huolehdimme ja vaikutamme ekososiaalisen sivistyksen ulottuvuuksien näkymiseen koulun opetustarjonnassa ja lukujärjestyksissä yhteistyössä opetushenkilöstön kanssa.

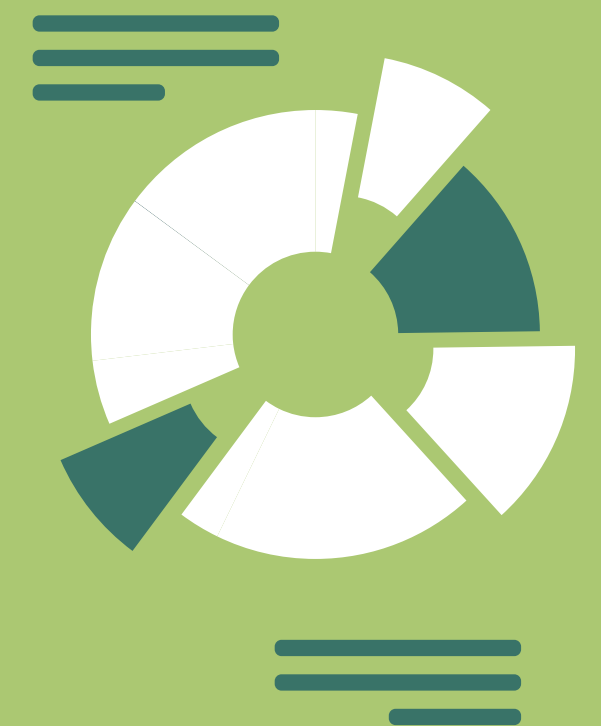
Toimintakulttuurin taso

- Vaalimme arvostavaa vuorovaikutusta.
- Vahvistamme omalla esimerkillämme vuorovaikutteisuutta, yhteistyötä ja ihmistenvälisyyttä arjessa (esim. kohtaamiset ja läsnäolo koululla).
- Huolehdimme työyhteisön kuulemisen käytänteistä (esim. palaute, kasvokkai keskustelut, kehityskeskustelut, palaverit), ja rakennamme sitä kautta vuorovaikutusta, luottamusta ja ihmistenvälisyyttä konkreettisesti arjessa.

Työn tekemisen taso

- Mahdollistamme opetushenkilöstön onnistumisen tarjoamalla riittävästi tukea ja resursseja.
- Olemme päävastuussa vastuullisuuden toteutumisesta koulun hankinnoissa. Ohjaamme kouluyhteisöä kohtuulliseen resurssien käyttöön esimerkiksi koulutarvikkeiden osalta.

Opetushenkilöstö

Strateginen taso

- Näytämme lapsille ja nuorille suuntaa hyvälle ja kestäväälle elämälle ja rakennamme luottamusta tulevaisuuteen.
- Otamme oman opetuksen suunnittelussa huomioon, miten kestävä elämäntavan ja ekososiaalisen sivistyksen arvot linkittyvät opetussisältöihin vuositasolla.
- Luokkahuoneissa toimimme esimerkkinä ja annamme kasvot ekososiaalisen sivistyksen arvoille ja ulottuvuuksille.

Toimintakulttuurin taso

- Vaalimme toisia arvostavaa ja kunnioittavaa vuorovaikutusta luokkahuoneessa ja työyhteisössä.
- Lisäämme omalla vuorovaikutuksellamme ymmärrystä keskusteluissa ja kohtaamisissa. Konkretisoimme puheen ja tekojen tasolla, mitä ekososiaalisen sivistyksen ulottuvuudet tarkoittavat arjessa.
- Vahvistamme omalla asiantuntijuudellamme oppilaiden uteliaisuutta kestävä elämäntapaa kohtaan.

Työn tekemisen taso

- Mahdollistamme oppilaiden kasvua ja onnistumisia arjessa. Tuemme heitä yksilöinä ja autamme heitä löytämään vahvuutensa.
- Ohjaamme oppilaita kestäviin valintoihin arjessa (esim. tarvikkeiden käyttö, kouluruokailu, kierrätys).
- Jaamme tietoa ja hyviä käytäntöjä opetushenkilöstön kesken ja autamme toisiamme onnistumaan (esim. yhteisopettajuus, tiimit, opettajakokoukset, koulupolut).

Kysymykset itsereflektoinnin ja keskustelun tueksi

Mitä kestäväät elämäntavat ja ihmistenvälisyys merkitsevät minulle?

Millä tavoin ekososiaalisen sivistyksen ulottuvuudet näkyvät omassa työssäni?

Missä kohdissa voin itse edistää muutosta ja vaikuttaa? Tunnistanko nämä kohdat? Onko vastuuni minulle selkeä?

Millaista lisätietoa ja tukea tarvitsen?

Miten voin auttaa ja tukea muita?

